

Nagy-tó: 2000. július 1-jén fotóztam a lelőhelyet, előtte nem volt ismert. A Nagy-tó völgye felé K-ÉK felől nyíló kisebb völgy két oldalán világos foltok láthatók a felvételeken. Ugyanitt a terepen a szántás színe kissé szürkésebb a környezeténél. A bejárás során (késő) középkori kerámiatöredékeket gyűjtöttem. A felvételeken a település két foltra látszik elkülönülni, a terepen viszont a leletek szóródása ezt nem igazolja, É-D irányban áthaladva több helyen is, folyamatosan jöttek elő a leletek.

Petőfi u.: A július 1-jei légi felderítés során találtam a lelőhelyet, az érett gabonában világosabb foltok régészeti lelőhelyre utaltak, kb. 150×150 m-es területen. A kisebb foltok közül kivált két nagyobb, hosszúkas nyom is. Szeptember 28-án végzett terepbejárásunk során a területen két foltban kő- és téglatöredékeket találtunk. Ezek közül a keletebbre, a Petőfi u. vonalában lévő ovális, a nagyjából sík terepből 30–40 cm-re kimagasló, kb. 10×20 m-es folt intenzívebb volt. Mivel a lelőhelyen számos késő középkori edénytöredéket találtunk, feltehetőleg középkori település és talán annak templomát sikerült azonosítanunk.

BERTÓK GÁBOR

88. Dány, Szentkirály

(Pest megye) Sza

2000. július 6-án Gódor András dányi polgármester bejelentése nyomán helyszíni szemlét tartottam a Dány községhez tartozó Szentkirályon, ami Dánytól DNy-ra, 6 km-re helyezkedik el félúton Dány és Isaszeg között, az országút mellett. Itt, az országúttal párhuzamosan kiépülő Andrassy úton (hrsz. 1942/5) építkeztek.

A leletek – szarmata kézzel formált fazék fenéktöredéke, fedő gombja, néhány szürke, korongolt edényoldal, egy kívül-belül barna festésű római tál fenéktöredéke és néhány állatcsont – a bejelentő kőművesek elbeszélése szerint a (most már csaknem kész) ház és melléképületek alapozásakor kerültek elő szétszórva a telek egész területén, a mai felszíntől kb. 80 cm mélyen. Ez alapján úgy tűnik, hogy a leletek nem köthetők objektumhoz, csak réteghez.

A topográfiai terepbejárások idején körülhatárolt lelőhelyek közül kettő is található a szóban forgó telek közvetlen szomszédságában. Mindkettő Pusztaszentkirály-Tápió-part néven szerepel: 5/10. és 5/11. lh. A Felső-Tápióra futó enyhén lejtő dombháton kerültek elő, hasonlóan az Andrassy úti lelőhelyhez. Mivel csak az 5/11. lelőhelyen találtak szarmata cserepet, valószínűnek tűnik, hogy az Andrassy úti lelőhely is ennek a nyúlványa.

Az építkezés területén még kisebb földmunkák várhatók. Ezek megfigyelésének szükségességére levélben hívom fel a tulajdonos és az önkormányzat figyelmét.

A Drag. 37. formát utánzó római táltöredék alapján a lelet a 2–4. századra keltezhető.

KULCSÁR VALÉRIA

89. Decs, Ete

(Tolna megye) Kö

A mintegy 700×300 m kiterjedésű mezőváros intenzív terepbejárását 1997-ben kezdtük el, majd 1999-ben folytattuk. A lelőhely D-i részén halad az ún. decsi Szőlőhegyi út. 2000 márciusában az út É-i oldalán folytattuk a terepbejárást. Annak ellenére, hogy az egész terület szántás, a megfigyelési körülmények nem voltak azonosak. A lelőhely e nagyobbodik, É-i felén be tudtuk fejezni a munkát. A felszínen közepes sűrűségben fordultak elő edénytöredékek, kályhaszemtöredékek, néhány vastárgy, illetve bronz. Az egykori házak helyén elég sok az állatcsont is. A település legintenzívebb részein több kiszántott tűzhelyet, kemencét, kormos, paticsos foltot figyeltünk meg.

A költségeket a mezőváros kutatására kapott OTKA pályázati pénzből fedezzük. A 2000. évi költség kb. 80 000 Ft.

Az ősz folyamán a Szőlőhegyi úttól D-re lévő területet jártuk be. A vizenyős területből alig kiemelkedő dombot már a 19. század második felétől szántották, ezért itt nagyon nagy a pusztulás: itt már légi fotón sem látszanak objektumok; az edénytöredékek pedig igen apróra törtek. A talaj megfigyelésre alkalmas volt. Leletek csak az ártérből kiemelkedő dombháton fordultak elő. Objektumra utaló nyomokat (tégla- és kőtörmelék) a templomtól D-re fekvő területen figyeltünk meg. A kerámiatöredékek igen aprók. Zömük fazéktöredék, de találtunk kályhaszem-, kályhacsempe-, fedő-, korsó-, csésze- és bográcstöredékeket is. A felszínről gyűjtöttünk be egy ép lakatot, egy kulcsot, több késtöredéket is. A leletek az ármentes dombháton elég sűrűn fordulnak elő.

Ezzel befejeztük Ete középkori mezőváros intenzív terepbejárását, összesen 416 db 20×20 m-es négyzetet jártunk be részletesen.

MIKLÓS ZSUZSA – VIZI MÁRTA

90. Decs, Pulavár

(Tolna megye) Ø

A Nemzeti Kulturális Örökség Minisztériuma 1999–2000. évi felhasználásra 307 000 Ft támogatást nyújtott a Tolna megyei földvárkutatáshoz. Cél a mezőgazdasági munkák miatt már teljesen elpusztult, felszíni nyomokat már nem mutató őskori és középkori várak felderítése volt. A légi fotózást 1999 decemberében hóban, valamint 2000 tavaszán, különböző megfigyelési és időjárási körülmények között végeztem.

Pulavár esetében a kutatás eredménytelen maradt, erődítésre utaló nyomokat nem láttam.

MIKLÓS ZSUZSA

91. Dénesfa, Cseri-dűlő

(Győr-Moson-Sopron megye) Ő, Rő, Kk

2000. február 7-én helyszíni szemlét folytattunk Dénesfa határában a Kapuvár–Répcelak közötti gázvezeték